

Verdal kommune
Rådmannen

Delårsrapportering mars 2020

Verdal kommune

*Kommunens økonomiske situasjon
pr. 31.03.2020*

Verdal 04.05.2020

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	4
Sammendrag	4
Overgangen til tjenesteorientert budsjett	7
Sammenhengen delårsrapport og foreløpig orientering av formannskapet	7
2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER.....	8
Bevilgningsoversikt drift, del A: fellesinntekter og -utgifter	8
Bevilgningsoversikt drift, del B: tjenestene.....	10
Lønnsutgifter – netto inkl sykkelønsrefusjoner mv	12
3. KORONA.....	14
4. NYTT I APRIL.....	19
5. RAPPORTERING FRA KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER	21
Administrasjon, styring og fellesutgifter	21
Barnehage	22
Grunnskole	22
Helsestasjon og lege (kommunehelse)	23
Helse og omsorg.....	23
Sosiale tjenester	24
Barnevern.....	24
Kultur og idrett.....	25
Plantjenester	25
Landbruk og næring	25
Samferdsel.....	25
Brann og redning.....	25

Vann og avløp.....	25
Kirke.....	26
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	26
6. BUDSJETTJUSTERINGER.....	27
Budsjettjusteringsbehov drift	27
Budsjettjusteringsbehov investering	28
7. ORGANISASJON.....	29
Samhandling, endringskraft og kompetansemobilisering	29
Omstillingsarbeidet og utviklingen i årsverk.....	29
Nærværsutvikling	29
Kontinuerlig forbedring.....	30
Arbeidsgiverpolitikk	30

1. INNLEDNING

SAMMENDRAG

Rådmannen legger med dette fram delårsrapport for første tre måneder av 2020. Usikkerheten i rapporten er denne gang langt større enn det som er normalen. Dette skyldes utbruddet av koronaepidemi i midten av februar. De økonomiske konsekvensene av utbruddet er vanskelige å anslå og virkningene kan i større og mindre grad påvirke rammebetingelsene for kommunene i mange år fremover. Dette gjelder faktorer som skatteinngang, rentenivå, arbeidsledighet, lønnsvekst osv. Regjeringen har kommet med flere krisepakker som skal bidra til å normalisere situasjonen, men det er grunn til å tro at disse i begrenset grad kan overstyre påvirkning fra endringer i verdensøkonomien. Arbeidsledighet og rentenivå kan påvirkes av statlig politikk, men neppe på en måte som helt skjermer kommunene fra endringer i rammebetingelser. Kommunen må derfor forholde seg til at behov og rammebetingelser kan være endret for lang tid fremover. Revidert statsbudsjett og kommuneprop. som kommer 12. mai vil gi viktige signaler om endringer både når det gjelder utfordringer og statlige tiltak for å normalisere situasjonen. Dette er eksempelvis forventet skatte- og inntektsvekst, inflasjon, rentenivå, kommunale merkostnader osv. Nye signaler vil gi føringer for planlegging og styring fremover. To områder som i særlig grad ser ut til å endres er finansområdet og behov for sosialhjelp og naturligvis også helseutgiftene dersom pandemiutbruddet blir langvarig. Det er med andre ord krevende å vurdere dagens drift mot et budsjett som ble lagt ut fra situasjonen før koronautbruddet. I tillegg har Verdal en næringsstruktur med uavklarte langsiktige konsekvenser, og samfunnsvirkninger som er annerledes enn omkringliggende kommuner.

Paradoksalt er det få spor av den ekstraordinære situasjonen i regnskapet ved utgangen av mars. Dette skyldes først og fremst at de økonomiske virkningene foreløpig ikke har kommet til syne i regnskapet. Dette bildet endres heller ikke i særlig grad dersom en tar med regnskapsposter for april. Den mest synlige endringen i april er bortfallet av inntekter fra barnehage og SFO. Kommunen mottok ekstraordinær utbetaling av rammetilskudd 20.04 på ca 10,6 mill som kan finansiere hele eller deler av tapte inntekter. På grunn av store låneopptak til investeringer i mars, har kommunen god midlertidig likviditet i form av ubrukte lånemidler fram mot sommeren. Låneopptaket ble gjort før nedstenging av kommunale tjenester og før finansmarkedet ble rammet. De ubrukte lånemidler brukes opp etter hvert som leverandørene fakturerer kommunen. Etter likviditetsplanen skal det utbetales ca 30 mill kr månedlig fremover. God likviditet er derfor en midlertidig situasjon som er knyttet til beholdning av ubrukte lånemidler. Dersom økonomiske virkninger av situasjonen blir langvarig og kommunen ikke tilføres nye krisemidler, vil kommunen kunne få en svekket likviditet og behov for å stramme til driften. En eventuell innstramming vil da måtte skje så tidlig i året at den får effekt. Et tidspunkt for dette vil kunne være i etterkant at kommuneprop. 12. mai.

Måling av budsjettavvik i en periode med stor usikkerhet;

Rådmannen legger fram en rapport som måler sammenhengen mellom regnskap og budsjettet, på tradisjonelt vis. Det innebærer at målinger tar utgangspunkt i at budsjettpremissene er korrekte, selv om det nå er kjent at budsjettpremissene fra og med april/mai ikke vil treffe endringene i behov og rammevilkår for resten av året 2020. Avvik som måles pr utgangen av mars er derfor lite representative for de økonomiske utfordringer som kommer senere i 2020. Avvikene vil i mindre grad kunne brukes til å estimere et årsresultat for 2020. Dette betyr indirekte at det ikke er noe stort poeng å måle avvikene presist i delårsrapport pr mars 2020. Presisjon i målingen fram til mars, kan ikke veie opp for den usikkerhet som har oppstått for perioden april-desember.

Rapporten er skrevet på et tidspunkt der administrative ressurser i kommunen har vært bundet opp i håndtering av pandemiutbruddet. Det vil i praksis si at det har vært mindre tilgjengelig tid til kvalitetssikring av tallene i rapporten. Det øker sannsynligheten for at budsjettavvik som beskrives i rapporten ikke er reelle, eller at reelle budsjettavvik ikke blir funnet. I praksis er den største feilkilden feilperiodiseringer mellom budsjett og regnskap. Altså at inn- og -utbetalinger kommer på en annen måned enn budsjettet. Slike feilmålinger gir størst utslag på beregning tidlig i året, fordi avvikene kan bli tolket som trend for resten av året.

Selv i en mer normal situasjon er det utfordrende å utarbeide treffsikre prognoser tidlig i året. Utover i året blir anslag erstattes med faktiske beløp, kommunen får svar på søknader om tilskudd, avsetning til lønnsoppgjør erstattes med faktisk lønnsoppgjør osv. I starten av året kan det være vanskelig å avgjøre om målte avvik er knyttet til en trend eller om det er engangshendelser. Store årsoppgjørdisposisjoner som pensjon, skatteavregning, avsetninger til bundne fond mv er usikre poster helt fram til regnskapet avlegges, men kan estimeres bedre i slutten av andre halvår. Det er et mål at så mye som mulig av usikkerheten er avdekket ved utgangen av oktober (i et normalår), slik at det kan fremlegges gode prognoser etter oktober. Ved utgangen av oktober foreligger det oppdaterte nasjonale skatteanslag, estimater for pensjonsberegning, lønnsoppjøret er ferdig mv. Samtidig vil virkningen av koronaepidemien svekke den normale forutsigbarheten som foreligger pr oktober.

Økonomiplanen og budsjett for 2020 viser at året blir et krevende omstillingsår. Endringstakten er høy og tiltak for redusert forbruk må utvikles gjennom året. Tiltak som er iverksatt eller skal iverksettes for å få driftsbalanse i 2020, gir ofte ikke effekt fra første januar, men kommer med sterkere effekt utover i året. Dette kan være en av flere forhold som forklarer normaliteten i at fleste år måles med merforbruk tidlig i året. Samtidig er også bildet fra 2019 at de fleste utviklingstrekk som ble rapportert tidlig i året, viste seg å være stabile gjennom året. Det var relativt godt samsvar mellom delårsrapporter og endelig regnskap for 2019. Beregning av budsjettavvik vil derfor kunne gi god informasjon, selv om prognosen inneholder mye som er usikkert.

Rapporten viser også denne gang et relativt stort avvik mellom årsprognose og budsjett for de første tre månedene i 2020. Foreløpig regnskap for april bekrefter at trenden fortsetter inn i april. Det vil si at det merforbruket vi har sett gjennom 2020 ikke har forsvunnet over årsskiftet. Det er lagt ned mye arbeid i å forbedre periodisering av budsjett mellom måneder, slik at målingen av avvik blir bedre. For 2020 blir det viktig å klare å skille mellom hvilke budsjettavvik som kan forklares av koronautbruddet og avvik som ville

vært der uavhengig av koronautbrudd. Når rapporten skrives foreligger det ikke tilstrekkelig datagrunnlag til å gjøre en slik analyse. Men det er grunn til å tro av tallene ut mars i liten grad er påvirket av koronautbruddet.

Et eget kapittel (rapportens kapittel 3) omhandler Korona og vurdering av evt konsekvenser for april til desember 2020. Det er grunn til å tro at det også vil være effekter for de nærmeste årene etter 2020 i form av endringer i arbeidsledighet, finansmarked osv.

Delårsrapporten viser på noen områder forbedringer i kommunens økonomi. Beregninger som er gjort for antall faste årsverk viser nå en nedgang. Det er for tidlig å si om dette ensidig betyr at vi har startet på den reduksjonen i årsverk som økonomiplanen forutsetter, men det er samtidig et synlig brudd med utviklingen de senere år.

Hovedtrekk fra gjennomgang av tallgrunnlag.

De største avvikene og utviklingen:

Beløp i 1000	Hittil i år				Helår			
	Regnskap pr mars	Regnskap pr mars	Budsjett pr mars	Budsjett-avvik pr mars	Helårs-budsjett	Regnskap	Års-prognose	Avvik budsjett og prognose
	2020	2019	2020	2020	2020	2019	2020	2020
Barnehage	29 277	27 408	28 041	1 236	117 376	119 301	119 876	-2 500
Grunnskole	60 251	51 243	56 313	3 937	206 673	229 356	212 173	-5 500
Helsestasjon og lege	14 545	12 358	13 853	692	44 684	42 115	45 284	-600
Helse og omsorg	71 334	64 116	64 097	7 238	230 511	258 790	239 011	-8 500
Sosiale tjenester	9 646	12 272	8 955	690	33 653	42 206	34 253	-600

Totale merutgifter til tjenester anslås til ca 19 mill kr¹. Reduserte utgifter på finansområdet kan grovt anslås til 9 mill kr². I sum gir dette et anslag på svekket driftsbalanse for 2020 på 10 mill kr³. Anslaget er gitt med de forutsetninger som fremgår av rapporten. Det er usikkert om innsparinger på finans kommer til fratrekk i kompensasjon for merutgifter Korona. Se rapportens kapittel om Korona.

Årsak til merforbruk og tiltak for tjenestene er nærmere beskrevet i kapittel 5 i økonomirapporten. Her finnes også tilbakemeldingene fra virksomhetene.

¹ B-skjema bunnlinje. Viser sum budsjettavvik for tjenestene

² A-skjema. Radene for finans.

³ A-skjema. Bunnlinjen. Bunnlinjen vier summen av alle endringer i A og B skjema.

Status innenfor Hjemmetjenesten er fortsatt svært bekymringsfull. Det ble gjort endringer i turnus før utbruddet av koronavirus inntraff. Effekten av endringen er noe usikker pga av den korte virkningstiden til endringen fram til håndtering av koronautbruddet fikk fokus.

Usikkerheten rundt effektene av koronautbruddet er gjennomgående på mange områder i kommunens driftsøkonomi. Dette antas at det vil gi effekter både for året 2020 og i avtakende grad også for de nærmeste årene. Rådmannen melder derfor at usikkerheten i anslagene er vesentlig større enn de foregående rapporteringer. Det antas at revidert statsbudsjett (RNB) og kommuneprop 2021 (12. mai 2020) kan gi noen svar som kan redusere usikkerheten.

OVERGANGEN TIL TJENESTEORIENTERT BUDSJETT

Budsjett og økonomiplan for 2020-2023 er vedtatt etter tjenesteorientert struktur. Dette er en endring av praksis fra tidligere år med vedtak på (budsjett)ansvarsområder. Overgangen til tjenesteorientert vedtak medfører at økonomisk rapportering til politisk nivå følger samme systematikk. Rapportering til politisk nivå tar utgangspunkt i bevilgningskjemaene slik de er satt opp og vedtatt i kommunestyrets vedtak.

Delårsrapporten følger bevilgningskjemaene (A og B-skjema). Budsjettavvik blir beregnet, presentert og analysert etter bevilgningsstrukturen som ligger i skjemaene. I noen tilfeller vil inndelingen i ansvar være så forskjellig fra tjenestestruktur, at et budsjettavvik må analyseres og kommenteres av flere budsjettansvar. Det betyr at i noen tilfeller må flere ledere nå samarbeide om å kommentere et avvik på en tjeneste. Dette skjer fordi tjenesten leveres på flere steder i organisasjonen. Endringen medfører ingen endring i budsjettansvar og ansvar for å gjøre tiltak, men tjenesteorientering betyr mer samhandling på tvers. Dette er en ønskelig utvikling og vil bidra til at vi analyserer data uavhengig av hvordan vi til enhver tid har organisert kommunen i avdelinger og tjenestesteder.

SAMMENHENGEN DELÅRSRAPPORT OG FORELØPIG ORIENTERING AV FORMANNSKAPET

Det ble gitt en foreløpig orientering om status økonomi i forkant av formannskapsmøte 23. april. Det er ingen vesentlige endringer i delårsrapporten fra den foreløpige presentasjonen. Delårsrapporten har mere detaljer og bakgrunnsinformasjon. Delårsrapporten er satt opp etter tradisjonen med at merinntekter ikke regnes inn som budsjettavvik og det er justert for feil og/eller ikke relevante budsjettavvik som er funnet underveis i gjennomgang og dialog med virksomhetslederne. Det er også tatt inn mer info fra april i delårsrapporten enn det som var kjent i den foreløpige presentasjonen.

Dette har medført en del justeringer i tallene, men ikke slik at det er grunn til å korrigere på hovedkonklusjonene fra den foreløpige gjennomgangen.

2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT, DEL A: FELLESINNEKTER OG -UTGIFTER

Beløp i 1000	Hittil i år				Helår			
	Regnskap pr mars	Regnskap pr mars	Budsjett pr mars	Budsjett- avvik pr mars	Helårs- budsjett	Regnskap	Års- prognose	Avvik budsjett og prognose
	2020	2019	2020	2020	2020	2019	2020	2020
Rammetilskudd	129 610	127 005	129 940	-330	501 200	496 089	501 200	0
Innteks- og formuesskatt	86 348	100 412	84 963	1 385	351 942	344 409	351 942	0
Eiendomsskatt	13 733	13 683	12 932	801	38 800	40 501	38 800	0
Andre generelle statstilskudd	992	5 716	-	992	22 300	29 873	22 300	0
Sum generelle driftsinntekter	230 684	246 816	227 835	2 849	914 242	910 872	914 242	0
Sum bevilgninger drift, netto	228 876	216 733	210 217	18 659	827 005	838 017	846 235	-19 230
Avskrivninger	64 088	-	62 140	1 948	62 140	57 891	64 088	-1 948
Sum netto driftsutgifter	292 963	216 733	272 357	20 606	889 145	895 908	910 323	-21 178
Brutto driftsresultat	-62 279	30 083	-44 522	-17 758	25 097	14 965	3 919	-21 178
Renteinntekter	2 345	1 536	1 417	928	11 320	10 813	11 320	0
Utbytter	-	-	-	-	9 000	9 639	9 000	0
Renteutgifter	-10 613	-8 261	-11 265	652	-50 205	-37 958	-40 205	10 000
Avdrag på lån	-1 510	-13 510	-1 510	-	-59 000	-48 001	-59 550	-550
Netto finansutgifter	-9 779	-20 235	-11 358	1 580	-88 885	-65 508	-79 435	9 450
Motpost avskrivninger	-64 088	-	-62 140	-1 948	-62 140	-57 891	-64 088	1 948
Netto driftsresultat	-7 970	9 848	6 260	-14 230	-1 648	7 348	-11 428	-9 780
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>								
Sentrale netto avsetninger til, eller bruk av, bundne driftsfond	-	-	-	-	-9 000	-9 383	-9 000	0
Virksomhetenes netto avsetninger til, eller bruk av, bundne driftsfond	2 732	17 756	2 827	-95	7 243	1 450	7 243	0
Netto avsetninger til, eller bruk av, disposisjonsfond	851	4 828	851	-	3 406	586	3 406	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	3 583	22 584	3 678	-95	1 649	-7 347	1 649	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-4 387	32 432	9 938	-14 325	1	1	-9 779	-9 780

Del A i bevilgnings skjema drift viser kommunens generelle inntekter og utgifter, - og danner rammen for hva som kan fordeles til tjenesteproduksjon. Fra og med 2020 vil dette skjema som hovedregel alltid gjøres opp i balanse. Eventuelt mindreforbruk settes «automatisk» av til disposisjonsfond, og eventuelt merforbruk avregnes mot disposisjonsfondet. Siste linje vil med andre ord aldri kunne vise mindreforbruk, og den vil vise merforbruk kun i de tilfeller at disposisjonsfondet er tomt. Denne versjonen av bevilgnings skjema drift er tilpasset delårsrapportering, og har en del andre kolonner enn den obligatoriske regnskapsoppstillingen ved årsslutt. Første del viser regnskap og budsjett per periodeslutt, samt mulighet for sammenligning mot samme periode i fjor. Neste del viser helårsbudsjettet for 2020, regnskapstallene fra i fjor (noe omarbeidet for å passe med oppstillingen etter ny kommunelov), samt en prognose for årets regnskap, og forventet budsjettavvik. Det samlede forventede budsjettavviket framkommer til høyre i siste linje med om lag **10 millioner i merforbruk**. I årsregnskapet ville denne linjen som nevnt vært avregnet til 0 mot disposisjonsfondet, men i denne sammenhengen lar vi avviket stå uavregnet for bedre å synliggjøre hvor mye av disposisjonsfondet som tapes dersom prognosen står seg.

I det følgende kommenteres de endringene som påvirker kommunens rammebetingelser, mens kommunens tjenestedrift omtales senere i rapporteringen.

Budsjett for **skatt og rammetilskudd** er lagt i samsvar med opplysninger i statsbudsjettet for 2020. Oppdaterte anslag vil komme i forbindelse med framleggelsen av revidert nasjonalbudsjett, og prognosen holdes uendret inntil nye anslag foreligger fra kommunaldepartementet. Sett i lys av den pågående koronapandemien, og dennes påvirkning på næringslivet og arbeidsmarkedet, er det imidlertid all grunn til å anta at skatteinntektene både lokalt og i landet for øvrig vil bli svake sammenlignet med tidligere år. Det er med andre ord sannsynlig at skatteinntekter vil bli lavere enn budsjettet, men det er på nåværende tidspunkt krevende å finne et pålitelig grunnlag for å lage en egen prognose. Rådmannen vil følge utviklingen nøye, men foreslår foreløpig ingen budsjettjusteringer som følge av eventuelt inntektstap fram til oppdaterte anslag fra KMD foreligger innen avleggelse av neste delårsrapport.

Eiendomsskatt for første termin er utfakturert, og har gitt inntekter omtrent som forventet. Fra 2020 er den alminnelige eiendomsskattesatsen i Verdal økt fra 4 til 5 promille, men samtidig er det innført en reduksjonsfaktor på 30 % i takstgrunnlaget for alle boliger og fritidseiendommer. Samlede inntekter fra eiendomsskatt i 2020 forventes å bli som budsjettet med 38,8 millioner, -en nedgang med 1,7 millioner fra i fjor.

Integreringstilskudd er budsjettet ut fra en forventning om at kommunen bosetter 15 personer i 2020. Hittil er det bosatt fire personer. UDI og IMDi har stoppet alle ankomster til Norge, og kommunen har ikke mottatt signaler om når ankomster blir iverksatt igjen. Dersom det ikke blir bosatt flere nyankomne i år, vil det bety et inntektsbortfall på drøye 2 millioner i forhold til budsjett. Det er ennå tidlig i året, og prognosen holdes foreløpig likt budsjett, men det gjøres oppmerksom på at det er en betydelig usikkerhet knyttet til dette.

Endelig oppdatert avdragsberegning for 2020 viser et **minimumsavdrag** på 59,55 millioner. Dette er 0,55 millioner mer enn budsjettet. Årsaken til avviket knyttes primært til større avskrivninger enn opprinnelig anslått, pga at det er vurdert riktig å avskrive elevpc'er i skolen over kortere tid (3 år) enn hva som er gjort hittil (5 år).

De negative effektene av koronastengte samfunn er i de fleste land forsøkt motvirket med blant annet rentekutt. Også her hjemme har Norges Bank kuttet renten; først med et halvt prosentpoeng den 13. mars og så med ytterligere 0,75 prosentpoeng en uke senere. Styringsrenten er nå 0,25 prosentpoeng. Ved utløpet av 1. kvartal er gjennomsnittrenten i låneporteføljen (eks husbanklån) 2,31 %. Prognosen for porteføljerenten er vesentlig endret siden årsskiftet. Dette skyldes de massive rentekuttene som har kommet i kjølvannet av koronakrisen. Dersom prognosen står seg, kan det bety om lag 10 millioner i besparelse på **renteutgifter** til investeringslån. Det vises for øvrig til finansrapporten som følger saken.

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT, DEL B: TJENESTENE

Beløp i 1000	Hittil i år				Helår			
	Regnskap pr mars	Regnskap pr mars	Budsjett pr mars	Budsjett- avvik pr mars	Helårs- budsjett	Regnskap	Års- prognose	Avvik budsjett og prognose
	2020	2019	2020	2020	2020	2019	2020	2020
Administrasjon, styring og fellesutgifter	24 014	21 938	25 841	-1 827	108 723	48 975	108 723	0
Barnehage	29 277	27 408	28 041	1 236	117 376	119 301	119 876	-2 500
Grunnskole	60 251	51 243	56 313	3 937	206 673	229 356	212 173	-5 500
Helsestasjon og lege	14 545	12 358	13 853	692	44 684	42 115	45 284	-600
Helse og omsorg	71 334	64 116	64 097	7 238	230 511	258 790	239 011	-8 500
Sosiale tjenester	9 646	12 272	8 955	690	33 653	42 206	34 253	-600
Barnevern	7 182	5 031	7 687	-505	32 681	35 249	32 681	0
Kultur og idrett	8 797	7 023	1 736	7 062	26 056	29 200	26 286	-230
Plan	2 085	2 404	2 002	83	3 608	5 581	3 908	-300
Landbruk og næring	1 387	-3 520	1 219	168	6 414	6 260	6 414	0
Samferdsel	3 200	4 100	3 471	-271	8 680	11 004	8 680	0
Brann og redning	2 690	-2 224	2 648	42	10 594	10 832	11 594	-1 000
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-8 442	-5 112	-8 649	207	-1	-17 064	-17 887	17 886
Motpost kapitalutgifter selvkost	-	-	-	-	-17 886	-	-	-17 886
Kirke	133	1 883	147	-14	7 881	7 744	7 881	0
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	7	-	-	7	-	6 678	-	0
Sum tjenester	226 106	198 920	207 361	18 745	819 647	836 227	838 877	-19 230
<i>Herav:</i>								
Netto renteutgifter og -inntekter	-38	-57	-29	-9	-115	-339	-115	-
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 732	-17 756	-2 827	95	-7 243	-1 450	-7 243	-
Sum bevilgninger drift, netto	228 876	216 733	210 217	18 659	827 005	838 017	846 235	-19 230

Prognosene for tjenestene i 2020 viser et samlet merforbruk på **19,23 mill**, omtrent på samme nivå som netto merforbruk i virksomhetene i 2019. De største merforbrukene kommer til syne innenfor grunnskole, barnehage og helse og omsorg.

Under denne rapporteringen, per mars, står verden midt i en pandemi som gjør det svært krevende å gi prognoser for året. Når rapporten skrives er barnehager og skoler akkurat begynt å åpne igjen, og virksomhetene er derfor kun bedt om å gjøre et beste estimat ut fra den kunnskapen de har hatt på rapporteringstidspunktet. Det understrekes derfor at det hefter betydelig usikkerhet ved prognosene. Spesielt usikkert er dette året for helsetjenestene.

Som ved tidligere rapporteringer er det verdt å merke seg at ingen virksomheter presenteres med mindreforbruk i tabellen over. Så lenge det ikke er aktivitet som er bortfalt, eller andre faktorer som har endret seg vesentlig fra de forutsetningene som var lagt til grunn i budsjettet, kan man ikke med sikkerhet forvente mindreforbruk på nåværende tidspunkt. En forsiktig tilnærming er derfor at virksomhetene vil forbruke de midlene de er bevilget. Som følge av dette forsiktighetsprinsippet er virksomheter med målt mindreforbruk satt til budsjettbalanse i skjemaet foran.

Først når året er omme, vil det foreligge et endelig svar på om enkelte virksomheter har klart å oppnå et mindreforbruk (overskudd) i forhold til budsjettpremissene. Slik tallene nå foreligger vil det kunne ha avgjørende betydning for kommunens totale resultat at noen virksomheter klarer å levere et mindreforbruk, samtidig som at virksomheter med varslede budsjettoverskridelser klarer å tilpasse drift til budsjett resten av året. I tillegg er det naturligvis avgjørende for regnskapsresultatet at regjeringens krisepakker for kommunene treffer godt ifht de faktiske netto merutgiftene kommunen pådrar seg i denne perioden.

LØNNSUTGIFTER – NETTO INKL SYKELØNNSREFUSJONER MV

Beløp i 1000

Lønnsarter	2020					2019		
	2020 Mars Regnskap	Mars Budsjett inkl. endring	Summer av Mer/mindre forbruk	Helår Budsjett inkl. endring	% av budsjett helår	Mars Regnskap	Helår Opr Budsjett	% av budsjett helår
Fastlønn mv	143 281	134 004	-9 278	485 176	30 %	139 995	496 956	28 %
Tillegg	7 644	6 842	-802	24 793	31 %	5 439	25 872	21 %
Overtid	1 159	869	-290	3 476	33 %	949	3 746	25 %
Andre godtgjørelser	1 010	1 228	218	4 970	20 %	684	5 152	13 %
Vikar / ekstrahjelp	4 922	2 517	-2 405	15 225	32 %	3 943	18 429	21 %
Vikar v sykdom/foreldreperm	7 843	4 868	-2 975	16 442	48 %	6 787	18 550	37 %
Refusjon sykdom/foreldreperm	-9 761	-3 607	6 154	-14 428	68 %	-9 147	-15 439	59 %
Sosiale kostnader	47 780	47 825	45	173 709	28 %	46 010	179 784	26 %
Avlastning, fosterheim, støttekonta	2 835	2 622	-213	10 489	27 %	1 920	10 361	19 %
Intro- og kvalifiseringsstønad	1 912	1 650	-262	5 953	32 %	3 050	8 588	36 %
Totalsum	208 625	198 817	-9 808	725 805	29 %	199 631	751 999	27 %

Status lønnsutgifter i tabell over er forbruk pr mars mot periodisert budsjett pr mars. I tillegg viser tabell % forbruk av helårsbudsjett i 2020 og 2019. Ikke alle budsjettposter er like forutsigbare å periodisere, eksempelvis vikarutgifter og refusjoner, men de store poster er tydeligere henførbare til periode og dette gjør at periodisert budsjett er egnet målestokk for status pr mars. Status pr mars gir og en retning på hvordan driften utvikler seg gjennom året.

Budsjett for personellutgifter i 2020 er betydelig lavere enn opprinnelig budsjett for 2019, også med tanke på at lønnsbudsjett 2020 hensyntar lønnsveksten fra 2019 på helårsbasis (omfang 22,9 mill inkl sosiale utgifter). Lønnsbudsjettet er i underkant av 50 mill lavere i 2020 og viser at tilpasning av organisasjon til framtidig forventede inntektsrammer er innarbeidet i budsjett. Oversikten viser og at det er utfordringer med å tilpasse bruken av personellressurs til den reduserte budsjettammen.

Tjenestene som dekkes av budsjettansvarene i oppvekst og helse har hatt de største utfordringene i årets første tre måneder. Oppvekst har merforbruk på fastlønn/vikarer på 2,9 mill når refusjon NAV er tatt med. Tilsvarende situasjon på helse og omsorg gir 5,8 mill i merforbruk. Dette er store avvik opparbeidet på kort tid, og for helse og omsorg sin del er dette avviket svært utfordrende å hente inn samtidig som personellutgifter skal tilpasses et nedskalert budsjett. Oppvekst har tilsvarende nedskalert budsjett, men avvik mot budsjett utgjør her ca 1% av totalbudsjett mot helse 2,1%. Begge budsjettansvarene har

utfordringer og merkostnader med håndtering av korona i den daglige driften, og mulighetene til å jobbe aktivt med bemanningssituasjon og tilpasning til rammer er begrenset i en periode.

Merforbruket av vikarer og ekstrahjelp er størst på budsjettansvarene til oppvekst og i helse. Men merforbruket veies opp med større inntekter på sykelønnsrefusjoner og refusjon foreldrepenger. Det er gjennomgående noe forsiktig budsjettering på refusjoner fra NAV, men det budsjetteres stort sett med symmetri mellom utgifter og inntekter. Ledere er restriktive med vikarer ved korttidsfravær, og vikarer er også gjerne rimeligere arbeidskraft. Korttidsfravær er ikke omfattet av lønnsrefusjonsordning fra NAV, og NAV dekker heller ikke pensjonsutgifter. Høyt fravær vil derfor, uansett refusjon fra NAV, være en merkostnad for kommunen.

For å lempe på belastning på arbeidsgiver ved fravær knyttet til Covid-19 er arbeidsgiverperioden redusert til 3 dager for sykefravær og pålagt karantene. Denne endringen ble besluttet med virkning fra 16.mars. Ved annet sykefravær er arbeidsgiverperioden fortsatt 16 dager. Refusjon for redusert arbeidsgiverperiode søkes det om i etterkant, så for resultat i mars har denne endringen ikke hatt noen effekt. Tilsvarende ordning er det og innført for omsorgspenger, arbeidsgiveransvaret varer i tre dager og NAV refunderer fra dag fire. Foreldre som har vært borte fra arbeid pga stengt skole og barnehage har kunnet benytte omsorgsdager i dette fraværet. I tillegg er antall dager med omsorgspenger doblet for kalenderåret 2020. Effekten av disse refusjonsordningene vil først komme til syne i april og utover.

3. KORONA

Utbruddet av koronavirus har påvirket kommunen på mange områder og skapt en uforutsigbarhet som er langt større normalt. Delårsrapporten er skrevet ut fra at de første månedene av året gikk normalt. Målingene av budsjettavvik er gjenkjennbare slik vi har sett i tidligere års delårsrapport fra oppstarten av et budsjettår. Samtidig viser rapporten at 2020 er økonomisk utfordrende og at det ligger store utfordringer i å tilpasse drift til økonomiske rammer uavhengig av koronasituasjonen.

Midt i mars startet en nedstenging av kommunen og en tilpasning til et smitteregime som i stor grad påvirket kommunal drift og måten det samhandles på. En indirekte følge ble en stor fokusendring for å skape nødvendige målrettede endringer på kort tid hos virksomhetene. For stabene har informasjonsarbeid krevd ressurser, slik at utførelsen av planmessige arbeidsoppgaver som feks økonomisk kontroll er redusert noe.

Arbeidsoppgaver er flyttet ut av kontor og møterom og det er tatt i bruk digitale møtesteder. Arbeid med økonomisk kontroll, endringsprosesser og utvikling har i denne perioden blitt satt på vent til fordel for arbeidsoppgaver som måtte løses på kort sikt. Tilpasning av kommunens drift til behovene som følger av koronautbruddet har hatt høyeste prioritet. Dette har påvirket både tjenestene og stabenes arbeid. På den positive siden må det fremheves at kompetansen på bruk av digitale verktøy for samhandling har blitt mye bedre under koronautbruddet. Dette er noe som organisasjonen vil ha stor nytte av fremover.

Fra midten av april er det gradvis blitt en mer normalisert tilstand der det på nytt er kapasitet til å arbeide med planmessige arbeidsoppgaver som budsjettoppfølging, utviklingsoppgaver mv. Fortsatt er det krevende å få til de samme gode samspillsprosesser og kvalitetskontroll som under ordinær drift. Under arbeidet med delårsrapporten har det vært nødvendig å ta hensyn til at deler av kommunen har hard arbeidsbelastning og at kontroll og rapportering ikke har høyeste prioritet.

Merutgiftene til håndtering av koronavirus

Etter at det ble kjent at utbruddet ville få store konsekvenser for drift av tjenester, personalarbeid, kommuneøkonomi osv, ble det gjort flere tiltak for å kunne dokumentere ressursbruken. Dette både av hensyn til alminnelig dokumentasjonsplikt, et eventuelt oppgjør med staten om kompensasjon og å framskaffe informasjon/rapportere til politisk og administrativ styring.

Det ble opprettet et eget prosjektnummer for føring av merkostnader til håndtering av virusutbruddet og det ble gitt informasjon om hvilke kostnader som skal føres på prosjektet. Pr 30. april er det ca 1,8 mill kr som er ført på prosjektet. Dette er et beløp som ikke er i nærheten av KS anslag for merkostnader for kommuner. Vi har gjort anslag for vår andel av de nasjonale merkostnadene og funnet beløp som ligger langt høyere enn 1,8 mill kr. Dette gjelder også om vi tar med tapte inntekter fra barnehage og skolefritidsordning.

Ved utgangen av mars er det lite konkret som direkte kan henføres til koronautbruddet. Eksempelvis er lønnsutbetalingene i mars på normalnivået. I april begynner de første tegn til endret økonomi å komme i form av tapte inntekter i barnehage og SFO, reduserte renter osv.

Det er flere årsaker til at økonomiske konsekvenser av pandemien foreløpig i liten grad er målbare. De åpenbare merutgiftene som innkjøp av smittevernsutstyr, utgifter til økt beredskap mv utgjør en liten del av de økonomiske konsekvensene. Effekten kommer 2-3 måneder på etterskudd og det må brukes kalkyler for å skille mellom ordinære utfordringer og koronarelaterte merutgifter. Data fra timelister, data fra registrering av fravær, data fra turnuser mv er nødvendige data for å kunne regne på merutgiftene. Det vil være utfordrende å måle merutgiftene. Merutgiftene vil for mange være «mer av alt» som ligger inne i den ordinære drift. Kostnader til koronarelatert fravær, merkostnader ved å overta flere pasienter som skrives ut fra sykehus mv, må beregnes ut fra kalkyler og anslag. Det vil neppe være mulig å skille helt presist mellom hva som er koronarelatert og hva som skyldes andre forhold. Regnskapet for 2019 viser at det var utfordringer med å holde budsjett gjennom 2019. Det er derfor grunn til å tro at det ligger merforbruk også i driftstallene for 2020, uavhengig av koronasituasjonen. En sammenligning av budsjett og regnskap før og etter Koronautbrudd er derfor ikke noen egnet metode. Rådmannen må derfor komme tilbake til spørsmålet om effekter av virusutbruddet. Foreløpige beregninger er basert på nasjonale anslag via KS.

Beregningene hos KS er grove makroberegninger basert på kostnadselementer som er hentet inn fra mange kommuner. Tilsvarende kartlegging skjer også via fylkesmennene. Basert på tall fra KS kan vi anslå en merutgift før kompensasjoner på ca 44 mill kr. Dette beløpe må ses opp mot kompensasjoner vi har fått og kompensasjoner vi trolig vil få. Det kan tenkes at kompensasjonene blir redusert med de besparelser som det antas at kommunene vil ha på nedstenging skoler og barnehager i kommunene og endringer i rammebetingelser. Dette kan eks være sparte strømutgifter, virkning av lavere arbeidsgiveravgift, lavere rentenivå osv. Jf at både arbeidsgiveravgift og sparte renter har gått til fratrukk i KS-beregningene.

I mangel av datagrunnlag til å regne lokalt, har vi gjort grove anslag basert på KS sine nasjonale anslag. Nedenfor er det tatt inn informasjon fra KS og vi viser et anslag over merkostnader Verdalen basert på de nasjonale KS-tallene.

Hentet fra nettsiden til KS 30.04.20

KS inn i arbeid om økonomiske konsekvenser

Regjeringen nedsetter en arbeidsgruppe fra departementene og KS som skal gi faglig vurdering av hvordan inntekter og utgifter i kommunesektoren påvirkes av koronakrisen. – Det handler om tjenester til innbyggerne, sier styreleder i KS, Bjørn Arild Gram.

Arbeidsgruppen skal avgi en endelig rapport innen 1. april 2021. Det vurderes underveis i arbeidet om gruppen også skal avgi en eller flere delrapporter.

- Virkningen av koronakrisen på kommuneøkonomien vil fortsatt være usikker, både når Revidert nasjonalbudsjett (RNB) legges fram 12. mai, og når statsbudsjettet for 2021 legges fram 7. oktober. Vi støtter derfor at arbeidsgruppen har fått et ettårig mandat. Men for at kommuner og fylkeskommuner

skal ha trygghet for de tjenestene de gir innbyggerne, må det komme betydelige midler både i RNB 2020 og i statsbudsjettet for 2021 for å kompensere sektoren for utgiftsvekst og inntektstap som koronakrisen har medført, sier Gram.

Foreløpig anslag koronakostnader Verdal

Forventning Verdal - basert på anslag for landet fra KS per 14. april

Andel Verdal 0,282 %

Tall i 1000 kr

	Landet		Verdal		
	Lav	Høy	Lav	Høy	Gjetning
Reduserte skatteinntekter	6 500 000	7 000 000	18 349	19 760	19 055
Økt sosialhjelp	800 000	1 500 000	2 258	4 234	3 246
Betydelige ekstrautgifter innen helse og omsorg	2 900 000	3 500 000	8 186	9 880	9 033
Inntektsbortfall kultur, idrett og parkering	600 000	900 000	1 694	2 541	2 117
Øvrig inntektsbortfall	400 000	1 000 000	1 129	2 823	1 976
Øvrige tjenester merutgifter	200 000	500 000	565	1 411	988
Avkastning finansplasseringer	2 000 000	3 000 000	5 646	8 469	7 057
Redusert utbytte	700 000	1 500 000	1 976	4 234	1 000
Sum reduserte inntekter / økte utgifter (KS)	14 100 000	18 900 000	39 803	53 353	44 473
Tap med særskilt kompensasjon (Inntekter oppvekst)	1 000 000	1 000 000	2 823	2 823	2 584
Redusert arbeidsgiveravgift	-1 500 000	-1 500 000	-4 234	-4 234	-4 900
Reduserte rentekostnader	-800 000	-1 200 000	-2 258	-3 387	-5 000
Sum besparelser	-2 300 000	-2 700 000	-6 493	-7 622	-9 900
Netto kostnad - før øvrige tiltakspakker	12 800 000	17 200 000	36 133	48 554	37 157
Krisepakke skatt	3 750 000	3 750 000	10 586	10 586	10 590
Krisepakke barnehage og SFO	1 000 000	1 000 000	2 823	2 823	2 584
Sum krisepakker	4 750 000	4 750 000	13 409	13 409	13 174
Netto kostnad etter krisepakker så langt / rest som gjenstår	8 050 000	12 450 000	22 724	35 145	23 983
Innbyggere Verdal	14 933	Inntektssystem 2020			
Innbyggere Norge	5 328 212	Inntektssystem 2020			
Andel Verdal	0,280 %	Inntektssystem 2020			
Andel av kostnadsbehov Verdal	0,282 %	Inntektssystem 2020			

Beregningene viser et grovt anslag på merutgifter på ca 44 mill kr. Etter kjente kompensasjoner fremkommer et restbeløp som foreløpig ikke er finansiert på ca 24 mill kr. Revidert statsbudsjett og kommune.prop i mai antas å kunne si noe om restbeløpet.

Omregning fra nasjonale tall til tall for Verdal er gjort ved å bruke kostnadsnøkkel for Verdal til å finne vår andel av nasjonalt tall. Andelen etter kostnadsnøkkel er 0,282%. Andelen regnet etter innbyggertall er nesten helt lik. Denne er 0,28%.

Rådmannen har så langt ikke tatt stilling til om kompensasjoner og evt besparelser skal føre til justeringer av budsjettene til virksomhetene eller om virksomhetsregnskapene skal fremstå med de tapene som koronautbruddet faktisk har gitt.

Dokumentasjon av merutgifter til Korona

Merutgifter og effekter av koronatiltak føres på et eget prosjektnummer. Foreløpig er det kun 1,8 mill kr som er ført på prosjektet. Føringerne fordeler seg med 2,05 mill kr i utgifter og 0,25 mill kr i inntekter. Det er noe lønnsposter og innkjøp av utstyr og materiell. Det er et stort gap mellom det som er ført på

prosjektet og KS-beregninger av tap. Det er all grunn til å tro at kostnadene i Verdal over tid vil komme opp i det nivået som KS har beregnet.

Foreløpig ser det ut til at kompensasjoner som kommunen mottar vil blir regnet ut fra nasjonale modeller og da fortrinnsvis basert på fordelingstall i inntektssystemet.

Merutgiftene i Verdal kommune kommer som konsekvenser av både nasjonale og lokale valg. Det ble tidlig i prosessen bestemt lokalt at kommunen ikke tar seg betalt for tjenester som ikke leveres. Dette er å forstå som når tjenesten er helt nedstengt. I ettertid har det kommet nasjonale føringer om foreldrebetaling, periode for nedstenging osv.

Dersom kompensasjoner baseres på nasjonale modeller som kun har mål om rettferdig fordeling av bevilgninger, så blir koblingen mellom faktiske lokale kostnader og mottatt kompensasjon svak. KS har tatt opp spørsmålet om fordeling av kompensasjonene kan få uønsket omfordelingseffekt. Det antas at omfordelingseffektene er størst for kommuner som har valgt løsninger som er klart dyrere enn det som ligger til grunn for nasjonale beregninger. Økonomi kan ikke alene avgjøre hvilke tiltak som er de beste for den enkelte kommune, men ut fra sammenhengen vil Verdal kommune oppnå et mest mulig nøytralt oppgjør ved å legges seg på et tiltaksnivå som er noenlunde i samsvar med nasjonalt gjennomsnitt. Dersom kommunen velger mer kostbare løsninger, vil dette trolig måtte finansieres ved å kutte i andre kommunale tjenester og/eller bruke fondsmidler. Et alternativ er å søke om skjønnsmidler for ekstraordinære utgifter. Et grunnlag for søknad kan være kommunens næringsstruktur. Kommunen vil stå i et konkurranseforhold til andre kommuner som søker om skjønnsmidler.

Erfaringer fra tidligere kriser i kommuner har vist at kommunen i regelen får en egenandel. Dette kan det være flere grunner til. Blant annet vil det stimulere til å ta ansvar for egen risiko og det vil sikre at det er en kostnadsbrems på kommunens valg av tiltak. Et grovt anslag basert på tidligere erfaringer kan være at kommunen får en egenandel på ca 300 kr pr innbygger. Det utgjør 4,5 mill kr for Verdal kommune. Det presiseres at hverken KS eller Verdal kommune har gitt noen aksept for egenandel.

Finansmarkedet:

Det oppstod en meget spesiell situasjon på finansmarkedet i første fase etter nedstenging av samfunnsfunksjonene. Finansmarkedene var over noen få dager ikke i stand til å stille tilbud på alle typer lån til kommuner. Hvis denne situasjonen hadde vart over tid, kunne det blitt vanskelig å skaffe penger til refinansiering av lån og nye låneopptak. Dette endret seg til en mer normal situasjon etter at Kommunalbanken ble tilført økt låneramme. Verdal kommune kunne fått utfordringer knyttet til forfall av to lån før sommeren 2020. Kommunen fikk en lovnad på refinansiering, men det ble ikke nødvendig å gjøre tiltak. Et av de to lånene ble i april refinansiert til fastrentelån med 20 års løpetid.

Rentenivået har falt mye fra midten av mars og det synes som at lave renter kommer til å bli den nye virkeligheten for en lengre periode fremover. For kommunen betyr dette vesentlig lavere renteutgifter og at evnen til å betjene nye låneopptak styrkes. På den annen side betyr det mindre renteinntekter på overskuddslikviditet.

Lavere finansutgifter for flere år fremover vil være gunstig for kommunens evne til å bære gjeld. Det kan tenkes at noe av effekten forsvinner i form av høyere pensjonsutgifter. Dette skjer dersom lavere rentenivå også betyr mindre avkastning av pensjonsmidler. Dette er det for tidlig å si noe sikkert om nå. Vi antar at det kan foreligge noen indikasjoner i oktober 2020.

Lavere renteutgifter kan bli trukket inn i beregningen av kompensasjon for merutgifter korona. Delårsrapporten viser at renteutgiftene for 2020 ser ut til å bli 9 mill kr lavere enn budsjettet. Normalt ville dette vært en klar indikasjon på en reserve i budsjettet. Med en mulig motregning i koronakompensasjoner, er det usikkert om beløpet vil styrke driftsbalansen i 2020.

Mer om finans i finansrapporten som følger delårsrapporten til politisk behandling.

Oppsummering:

Økonomiske konsekvenser av virusutbruddet er uklare og vil være det fremover. Kommunen har etablert samarbeid med nabokommuner om utvikling og bruk av metodikk for å fremskaffe gode styringsdata.

Noen svar på de økonomiske utfordringene, antas å komme i mai. Situasjonen stiller store krav til å velge løsninger som reduserer belastningen på innbyggerne, som hindrer at mange blir syke og som gir et økonomisk utgifter kommunen kan håndtere.

I denne situasjonen er kommunen avhengig av endringsdyktighet. På det økonomiske området behøver kommunen reserver slik at kommunen kan møte det som kommer. Det er viktig at langsiktige økonomiske mål for styring av kommunens økonomi ikke går tapt fordi usikkerhet øker. Eksempelvis kan lavt rentenivå de neste 5-10 år bety mye for kommunens utgifter i denne perioden. Samtidig er nedbetalingstiden kanskje både 30 og 40 år.

4. NYTT I APRIL

Delårsrapporten dekker perioden 01.01.2020 til 31.03.2020. Det har i april kommet opp noen saker som tas med i rapporten, selv om det faller utenfor nevnte periode.

Behovet for framskynding av investeringsprosjekter:

Rådmannen foreslår noen tiltak som kan bidra til økt aktivitet i næringslivet i etterkant av koronautbruddet. Et av disse tiltakene er prosjekt Verdalselva. Tiltaket er nærmere beskrevet i kapitlet om budsjettjustering investeringer (kap. 6.2).

Saken knyttes opp til formannskapetets vedtak 51/20 av 02.04.20 der investeringsforløp skal ses opp mot utfordringer som følge av pandemi.

Økt låneramme startlån Husbanken:

Husbanken har meldt følgende: Husbanken har mottatt en ekstrabevilgning på fem milliarder kroner fra Stortinget, som blant annet er satt av til startlån. Det er derfor mulig for kommunene å søke startlånmidler fremover.

Fra premissene: Kommunene har muligheter for å søke om ekstra midler dersom man går tomme på grunn av stor etterspørsel fra søkere i målgruppen. Startlån har høyeste prioritet. Husbankens årsrapport for 2019 viser også at kommunene nå i høy grad setter barna i fokus for det boligsosiale arbeidet, og en økende andel av Husbankens økonomiske virkemidler går til barnefamilier. Dette er helt i tråd med det vi tilstreber her hos oss – imøtekomme behovet for egnede boliger for barnefamilier - «Barna først»!

Vurdering: Med bakgrunn i at mange nå er permittert og mister(et) jobbene sine, er det grunn til bekymring at flere kan få problemer på boligmarkedet. Dette er konsekvenser vi antageligvis ikke ser resultatet av før dette året er nærmer seg slutten, også med tanke på hva som skjer på industriområdet i disse dager.

Åpningen gjør at vi vi kan bistå flere vanskeligstilte barnefamilier til å bli boligeiere eller til å beholde boligen sin hvis de får økonomiske problemer.

Kommunen erfarer at økt låneramme de to siste årene ikke har gitt økt tap på lån, og antar at lånerammen kan økes ytterligere uten noen vesentlig økning i tapsrisiko. Rådmannen vurderer at det er hensiktsmessig av Verdal kommune benytter seg av muligheten til økte utlån og at det søkes om at rammen økes med 15.000.000. Rådmannen kommer tilbake til dette i egen sak om utvidet låneramme i neste delårsrapport

<https://husbanken.no/kommune/behovsmeldingen/>

Redusert inntekt på kompensasjon for ressurskrevende tjenester.

Det har i slutten av april pågått et arbeid med kritisk gjennomgang av kompensasjoner for ressurskrevende tjenester. Dette er utløst av at kommunerevisor har påpekt presiseringer i forståelsen av hva som er brukerrettet tid. Helsedirektoratet har gjennomført kontroller hos kommuner og funnet at mange kommuner har forstått avgrensningen i direkte brukertid annerledes enn direktoratet. I rundskriv for kompensasjon for utgiftene i 2019 har Helsedirektoratet presisert at utgifter til sykefravær, bruk av tid til å kjøre fra base og fram til tjenestemottaker, rapportskrivning mv faller utenfor kompensasjonsordningen. I samarbeid med kommunerevisor er dokumentasjonen gjennomgått på nytt for å sikre at kompensasjonskravet fra Verdal kommune er fullt ut i samsvar med direktoratets definisjoner av brukerrettet tid. Når rapporten skrives er det klarlagt at inntektsført kompensasjon for 2019 blir å redusere med 3,3 mill kr. Beløpet er ikke tatt med i avviksberegningen for første kvartal. Avviket tas inn i neste delårsrapport.

Ekstraordinære inntekter:

Stortinget behandlet regjeringens tredje pakke med økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet 31. mars, og vedtok å øke innbyggertilskuddet til kommuner og fylkeskommuner med 5 mrd. kroner (jf. behandling av Prop. 67 S (2019-2020)). Av økningen går 3,75 mrd. kroner til kommunene. Midlene er fordelt som innbyggertilskudd etter kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.

Verdal har mottatt 10.586.000 kr den 20.04.

Skatteinngang i Verdal april:

Tall fra skatteoppkreveren i dag 04.05.20 viser at det er ca 470.000 kr mindre skatteinngang i april i Verdal kommune enn for april i 2019. På grunn av inntektsutjevningsordningen er dette tallet ikke direkte relevant for kommunens inntekter, men det er likevel en klar indikasjon på at koronautbruddet påvirker økonomiske forhold i nærmiljøet.

5. RAPPORTERING FRA KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER

Fra 2020 er økonomiplan og budsjett vedtatt på tjenester, i motsetning til tidligere hvor bevilgningene fulgte organisasjonsstrukturen. Rapporteringen må nødvendigvis også følge den nye strukturen. Rapporteringen for et tjenesteområde kan derfor være satt sammen av rapportering fra flere ulike virksomhetsledere. Den enkelte virksomhetsleder, som har budsjettansvar overfor rådmannen, gjør fortløpende vurderinger av aktivitets- og økonomistyringen. I det følgende er vurderingene pr mars oppsummert.

Avvik mellom årsbudsjett og -prognose er illustrert med trafikklys. Grønt lys viser at tjenesteområdet melder balanse (eller mindreforbruk), gult lys er merforbruk opp mot 0,5 mill, og rødt lys er merforbruk over 0,5 mill.

ADMINISTRASJON, STYRING OG FELLESUTGIFTER

Prognosen for administrasjon, styring og fellesutgifter viser budsjettbalanse. Administrasjon mv finnes i stort sett alle organisatoriske enheter, og kommunesamarbeidene for Innherred Innkjøp, IK Regnskap, innfordring og lønn, samt IK Kemner, kommuneadvokat og IKT sorteres også under administrasjonstjenester.

Fagområdet Kemner ble i nasjonalbudsjettet bestemt virksomhetsoverdratt til Skatteetaten med virkning fra 1. juni 2020. Kemnerfunksjonen er naturlig nok også da kun bevilget budsjettmidler fram til og med mai 2020. Som en følge av Korona-epidemien besluttet imidlertid Skatteetaten og Skattedirektoratet i mars at virksomhetsoverdragelsen er utsatt til 1. november 2020. Det forutsettes at denne forsinkelsen kompenseres når revidert nasjonalbudsjett legges fram i mai, og det estimeres derfor ingen merforbruk relatert til dette på nåværende tidspunkt.

Innherred kommunesamarbeid yter tjenester og finansieres både av Verdal og Levanger kommune. I praksis medfører dette at samarbeidets budsjett må behandles både i Verdal og Levanger kommune. Ved behandling av budsjettet for 2020 vedtok kommunestyret i Verdal kommune overføring i tråd med foreslått budsjett til kommunesamarbeidet. Kommunestyret i Levanger vedtok imidlertid en reduksjon på kr 1 000 000,- fra foreslått budsjett på områdene Kemner og IKT.

Styret i samarbeidet for kemner, ikt og kommuneadvokat har i forbindelse med sin behandling av økonomisk status første kvartal fattet følgende vedtak:

«Styret finner det ikke forsvarlig å redusere budsjettet for samarbeidet med kr 1 000 000,- fra Levanger kommune og med følgekonsklusjons reduksjon på kr 700 000,- fra Verdal kommune. En slik reduksjon vil medføre at IKT ikke lenger har mulighet til å drifte kommunenes IKT systemer på en måte som sikrer stabilitet og data-sikkerhet. En reduksjon vil ikke etter styrets oppfatning være i tråd med kommunenes strategi på digitalisering, sikkerhet og personvern. Styret vedtar ut fra dette å anmode Levanger kommune om å vurdere budsjettjustering pålydende kr 1 000 000,-.»

Avsetning til årets lønnsoppgjør er foreløpig samlet under budsjettet for fellesutgifter, og vil deles ut på tjenesteområdene når lønnsoppgjøret er klart. Signaler om nivå på årets lønnsoppgjør kan innebære at avsetning til kompensasjon i år vil være tilstrekkelig. SSB publiserte konjunkturtendenser 24. april der anslag på den nominelle lønnsveksten er på 2% i 2020. Årets lønnsforhandlinger er utsatt til høsten og skal etter plan startes opp i august.

BARNEHAGE

Prognosen for barnehagetjenesten viser et forventet merforbruk på 2,5 millioner.

Barnehagetjenesten omfatter både private og kommunale barnehager. De kommunale barnehagene melder om budsjettbalanse, med forbehold om merutgifter og inntektsbortfall som følge av korona, men det er ikke tatt tilstrekkelig høyde for økningen i tilskudd til private barnehager ved fordelingen av budsjettet for 2020. Rådmannen foreslår å bevilge 1 million til barnehagetjenesten for å dekke tilskudd til private barnehager, jfr avsnitt 5.1, budsjettjusteringsbehov drift.

GRUNNSKOLE

Prognosen for grunnskole viser et forventet merforbruk på 5,5 millioner. Funksjoner som sorterer under grunnskole finnes i flere av kommunens organisatoriske enheter, slik som Skole/SFO, Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), Voksenopplæringa, Kulturskolen, osv. Utgifter til lokaler for alle disse enhetene ligger hos Teknisk drift. Dette innebærer at prognosen som beskrives består av elementer fra to kommunalsjefsområder, og fem ulike virksomhetsområder. Merforbruk meldes primært fra Skole/SFO og Voksenopplæringa.

Skole/SFO melder om et mulig merforbruk på 3,5 millioner ved årsslutt. Merforbruket knyttes primært til lønnsutgifter, men inntekter fra foreldrebetaling i SFO er også lavere enn budsjettet, selv om man holder Koronastengt periode utenfor. Effekten av ned-/ombemanning følger først og fremst skoleåret, og gir dermed ikke helårseffekt. Omstillingen i budsjett 2020 fra 2019 slo veldig ulikt ut, så noen enheter måtte gjøre krevende endringer. Midlene er fordelt så likt som det er mulig ut fra de ulike rammefaktorene til enhetene. Alle enheter har tydelige forventninger om å gå i balanse, og skal planlegge høsten ut fra et mål om balanse. Streng vikarbruk og innkjøp av kun nødvendig utstyr.

Voksenopplæringa anslår et merforbruk på omtrent 2 millioner. Merforbruket er knyttet til pedagogisk personell og økte utgifter til ekstra individuell oppfølging av elever med spesielle behov. Det jobbes med tiltak for å redusere budsjettavviket, men det ser ikke ut til at virksomheten klarer å iverksette tilstrekkelige tiltak for å nå budsjettbalanse innen årsslutt.

Det er større behov våren 2020 enn til høsten. Virksomhetsområdet er i en omstillings- og nedbemanningsprosess og vil fra 1. august ha en reduksjon i antall ansatte, - det i tillegg til det volumet som allerede er tatt ned. Voksenopplæringa yter lovpålagte tjenester til både bosatte flyktninger og til andre med behov for norskopplæring. Integreringstilskuddet alene er dermed ikke tilstrekkelig for å finansiere aktiviteten.

For 2020 er det mange usikkerhetsfaktorer blant annet som følge av korona, og vanskelig å konkretisere nærmere vurdering av driftsåret 2020.

HELSESTASJON OG LEGE (KOMMUNEHELSE)

Prognose for helsestasjon og legetjeneste viser et anslag på merforbruk på 0,6 mill.

Tjenestene favner funksjoner som dekkes opp av samfunnsmedisin, helsestasjon, hjemmetjenesten og institusjonstjenesten (legetjenesten og legevakt) som de største. Merforbruket er primært knyttet til legetjenesten.

Det benyttes vikarleger fra vikarbyrå for å dekke opp sykefravær hos fastleger og ubesatt fastlegehjemmel og det er usikkert hvor stort merforbruket blir. En tilleggsfaktor i usikkerheten er bla reduserte Helfo refusjoner pga betydelig færre konsultasjoner hos lege. Det vil være vanskelig for tjenesten å dekke inn og kompensere for merforbruket gjennom gjenværende driftsår. Mulig det vil bli mulig å søke tilskuddsmidler i Helsedirektoratet.

HELSE OG OMSORG

Prognose for tjenesten Helse og omsorg viser et anslag på merforbruk på 8,5 mill. Tjenestene

favner funksjoner som dekkes opp av integrering og mangfold, bo og dagtilbudstjenesten, velferd felles (Forvaltningskontoret), hjemmetjenesten, institusjonstjenesten og utviklingscenter som de største. Merforbruket er i hovedsak oppstått innenfor hjemmetjenester og bo og dagtilbudstjenester, men også noe på institusjonstjenester.

I hjemmetjenesten har det vært høyt sykefravær og overtallighet i forhold til budsjett. Strukturelle grep som innebærer flytting av GH-bygget over til Bo og dagtilbudstjenesten er satt i drift, men budsjett er ikke oppdatert mellom virksomhetene, noe som vil endre tallene i negativ retning for hjemmetjenesten. For tjenesten helse og omsorg samlet har dette ingen resultatvirkning. Det er selvsagt stor usikkerhet omkring effekten på driften av koronapandemien og alt det genererer av ekstra arbeid rundt oppbygging av arbeidslag for å hindre smitte. I tillegg vil smitte i personal eller befolkning påvirke lønnskostnadene. Avvik mellom antall årsverk budsjettet for 2020 og reelt antall ansatte er stort. Dette vil det ta tid å tilpasse til rammebetingelsene. Overtallighet tas ned gjennom naturlig avgang og at de som slutter ikke erstattes, eller bare delvis erstattes. Bedriftshelsetjenesten er også påkoblet arbeidet.

Budsjett for ressurskrevende tjenester beregnes høst 2019 og endringer i tilfang av brukere med forskjellige behov medfører at det må foretas budsjettjusteringer med en viss hyppighet, normalt to til tre ganger pr år. Det er ikke foretatt budsjettjusteringer på inntektene pr mars i år og da det ved utløp mars fortsatt ikke

var klart hva som ble sluttstatus for kompensasjon for 2019 etter at nye retningslinjer trådte i kraft i 2019. Avklaringer vil ha betydning for nivået på budsjett kompensasjon ressurskrevende tjenester inneværende år. Uavklart nivå og manglende budsjettjustering gjør at det pr mars er opparbeidet et merforbruk på lønn på disse tjenestene. Det er en kontinuerlig vurdering av nødvendig personellressurs på dette området. Arbeidet med omstilling og nedbemanning har startet opp i bo og dagtilbudstjenestene, men tiltak vil ikke ha helårseffekt slik budsjettet er beregnet.

I institusjonstjenestene er det en foreløpig en svikt i inntekt på brukerbetaling på 0,1 mill i forhold til budsjett.

Utgifter til dekning av sykehusopphold for utskrivningsklare pasienter lå i 2019 godt under budsjett og årets budsjett er basert på disse erfaringene. Årets tre første måneder har hatt et unormalt merforbruk på utskrivningsklare pasienter sammenlignet med tidligere år. Anslag på merforbruk er på ca 0,9 mill på pasienter innenfor somatikk. Dette skyldes at man ikke har klart å ha samme rullering på korttidsplasser så langt i år sammenlignet med i fjor. Pasienter som er tatt inn på korttidsopphold har vært så dårlige at det ikke har vært mulig å gi forsvarlige helsetjenester i hjemmet. Prognosen er usikker da dette kan svinge enormt i løpet av et år. Det ble innført betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter innen psykisk helse og rus 01.01.19. Dette ble i svært liten grad benyttet i 2019. Dette ansvaret kan bli svært ressurskrevende avhengig av pasientens tilstand.

SOSIALE TJENESTER

Prognose for sosiale tjenester, NAV og kommunale boliger viser et anslag på merforbruk på 0,6 mill. Tjenestene favner funksjoner som dekkes opp av teknisk drift, integrering og mangfold, avdeling rus i bo og dagtilbudstjenester, NAV og forvaltningskontoret. Rådmann har skjenkekontroll som også er en del av tjenesten. Merforbruket er forventet å oppstå hos NAV på sosialtjenester og på kommunale boliger.

Sosialhjelpa for etnisk norske og flyktninger som har vært bosatt i kommunen over 5 år er under kontroll. Tilsvarende er status pr mars et rimelig underforbruk på sosialhjelp for flyktninger bosatt under 5 år. En vesentlig årsak her er at svært mange av dem er i et eller annet tiltak – de fleste av opplæringsmessig art. Svært mange av deltakerne har da statlige tiltakspenger som delfinansiering til sitt livsopphold. Kontroll innenfor rammen pr mars, men stor usikkerhet vedr effekten av eventuelle større antall permitterte og ledige i lønnsmassen i kommunen.

På boligområdet har konturene av mislighold av boligkontrakter inngått før 1. januar 2019 blitt synlige.

BARNEVERN

Prognosen for barnevernstjenesten viser budsjettbalanse. Det er stor usikkerhet ved anslag på prognose. Vil det bli stor pågang når barnehager og skoler starter opp etter å ha vært stengt i 6-7 uker? Mange nye saker kan bli oppdaget med påfølgende behov for økt ressursbruk.

KULTUR OG IDRETT

Prognosen for kultur og idrett viser et forventet merforbruk på 0,23 millioner. Avviket knyttes til at tilskuddet til Stiklestad Nasjonale Kultursenter er blitt høyere enn budsjettet.

PLANTJENESTER

Prognose for plantjenester viser merforbruk opp mot 0,3 millioner. Merforbruket er estimert ut fra antatt sviktende inntekter hos Geodata og oppmåling i 2020 som følge av Koronakrisen, og fordi distriktsandelen knyttet til erosjonssikring av Brokskitbekken er blitt høyere enn forespeilet. Det ble bevilget 1,6 millioner fra disposisjonsfondet i [PS 97/18](#), som ble brukt i 2019.

LANDBRUK OG NÆRING

Prognose for landbruk og næring viser budsjettbalanse.

SAMFERDSEL

Prognose for samferdsel viser budsjettbalanse. Årsbudsjettet består primært av poster for mannskap, samt vedlikeholds- og brøyteutgifter for kommunale veier.

BRANN OG REDNING

Innherred brann og redning anslår et merforbruk på om lag 1 million for Verdal.

VANN OG AVLØP

Prognose for vann og avløp viser budsjettbalanse. Tjenestene produseres til selvkost, noe som betyr at gebyrinntektene fra innbyggerne skal dekke hele utgiften med tjenestene. For å gi full selvkost må det også beregnes hvor stor andel av kommunens investeringskostnader (renter og avskrivninger) som kan henføres til selvkostområder og som dermed skal dekkes av gebyrinntektene. Dette gjøres i en separat selvkostoppstilling. Den senere tids rentekutt vil også påvirke selvkostområdene på en slik måte at det er mer sannsynlig at områdene går med overskudd. Avløpstjenesten har et framførbart underskudd fra 2018/2019 på om lag 1 million som da vil kunne dekkes. Innenfor vann er det planlagt store investeringer i årene framover, blant annet nytt vannrenseanlegg i Hallemsåsen, og gebyrene er derfor skissert å måtte øke utover generell prisstigning i årene framover. Et overskudd i år vil dempe behovet for gebyrøkning, all den tid et overskudd skal avsettes til fond og komme innbyggerne til gode senest i løpet av en femårsperiode (udekket, fremført underskudd skal motsvarende dekkes innen 5 år).

KIRKE

Prognose for kirke og andre tros- og livssynssamfunn viser budsjettbalanse. Dette området består hovedsakelig av overføringer, men også gravetjenester på kirkegårdene i Verdal som utføres av teknisk drift.

TJENESTER UTENFOR ORDINÆRT KOMMUNALT ANSVARSOMRÅDE

Det er i utgangspunktet ikke budsjettert med utgifter til tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde i 2020, og påløpte utgifter ventes å være nær null.

6. BUDSJETTJUSTERINGER

BUDSJETTJUSTERINGSBEHOV DRIFT

Kalkulatoriske poster, selvkost:

Kommuneregnskapet og selvkostregnskapet er to ulike regnskaper. I selvkostregnskapet tillegges områder som vann og avløp kalkulatoriske renter og avskrivninger for å ta hensyn til investeringskostnadene. I kommuneregnskapet skal disse postene behandles annerledes; renteutgifter bokføres i sin helhet, men tilordnes ikke de enkelte tjenestene, og avskrivninger utlignes av en motpost, og erstattes heller av avdrag. Mens budsjetttrammer og rapportering tidligere har vært oppstilt pr virksomhetsområde har det vært et poeng å bokføre kalkulatoriske poster slik at det er blitt synliggjort at ansvar for f.eks vann har "gått i null". Med denne føringen har man gjort et forsøk på å innarbeide selvkostregnskapet i kommuneregnskapet. Når bevilgninger og rapportering nå følger tjenestene, har ikke denne post- og motpostføringen lengre noen hensikt, da «nullstilling» av funksjon for vann og/eller avløp vil være feil mtp KOSTRA. Det foreslås derfor at denne tekniske føringen opphører, med det resultat at linjen «motpost kapitalutgifter selvkost» forsvinner fra bevilgningskjemaet, og at selvkostområdenes bidrag til renter og avdrag dermed heller framgår av linja «Vann, avløp og renovasjon, selvkost» (17,88 millioner). Endringen er rent teknisk, - den gir verken mer eller mindre i inntekter eller utgifter.

Tilskudd til private barnehager:

Tilskudd til private barnehager beregnes på grunnlag av utgifter til drift av kommunale barnehager to år tidligere, med tillegg av kommunal deflator, administrasjonspåslag etc slik forskriften beskriver. Tilskuddet de private barnehagene mottar i 2020 er med andre ord beregnet på bakgrunn av regnskap for de kommunale barnehagene i 2018. Dette året var det en betydelig utgiftsøkning i de kommunale barnehagene på grunn av tilpasning til ny bemanningsnorm, og den beregnede tilskuddssatsen for barn i private barnehager steg med over 10 % fra 2019 til 2020. Dette er ikke tilstrekkelig tatt høyde for under fordeling av budsjetttrammene i økonomiplanarbeidet. I forbindelse med økonomiplanarbeidet og budsjett for 2020, ble det imidlertid gjort en sentral avsetning for prisstigning på 1 million kroner. Det foreslås at denne avsetningen i sin helhet overføres til rammen for barnehage.

BUDSJETTJUSTERINGSBEHOV INVESTERING

Rebevilgninger av ubrukte investeringsrammer er fremmet i egen sak i april 2020. Status for investeringsprosjekter, og eventuelle forslag til endringer i investeringsbudsjettet, legges fram i forbindelse med delårsrapportering pr mai 2020.

Prosjekt Verdalselva

Koronapandemien har gitt næringslivet i Verdal store utfordringer. Formannskapetets sak 51/20 viser til ulike måter der kommunen kan bidra til aktivitet og sysselsetting i næringslivet, blant annet ved at planlagte prosjekter og investeringer gjennomføres.

Prosjekt Verdalselva er et pågående prosjekt med mål om å utvikle Verdalselva som opplevelses- og aktivitetsarena.

Etter flere forutgående medvirkningsprosesser ble det vinteren 2019 gjort en gjennomgang av innspillene av en flerfaglig kommunal arbeidsgruppe. I den politiske behandlingen i mars 2019, ble det vedtatt å utrede fem tiltak i forbindelse med prosjektet:

- Opprusting og forskjøvning av friområder på Ørmelen.
- Elvepromenade fra Bjartnes til Hagasvingen, og fra Nessbanen til Ørin, inkludert bru.
- Offentlig badeplass på Sørskaget.
- Tilrettelagt fiskeplass ved Holmen.
- Sykkelrute fra Volden til Verdal sentrum.

Den administrative arbeidsgruppa anslår de totale kostnadene ved prosjektet å ligge mellom 15 og 20 millioner kroner. Av denne kostnadsrammen utgjør bru over elva ved Hagasvingen 5-6 millioner kroner. Det totale prosjektet kan utløse spillemidler i størrelsesorden 7-8 millioner kroner. Enkelte av tiltakene er klare for gjennomføring, mens andre vil kreve ytterligere utredninger.

Vinteren 2020 har kommunen i samarbeid med innbyggerne på Ørmelen påbegynt arbeidet med opprusting og etablering av elvepromenade fra Folkeparken til Ørin, samt opprustning av friområde ved E6-brua. Disse tiltakene er nå klare for gjennomføring med en kommunal andel av kostnadene på cirka 2 millioner kroner. I tillegg må man kunne påregne påløp av prosjekteringskostnader til de øvrige tiltakene allerede i år, og det foreslås derfor at det bevilges 3 millioner til prosjekt Verdalselva i 2020.

Sett i lys av dagens utfordrende situasjon for næringslivet i Verdal, kan Prosjekt Verdalselva bidra til aktivitet og sysselsetting i bygge- og anleggsbransjen. Prosjektet er også viktig for den videre satsingen innen folkehelsearbeid og vil være et positivt tiltak for store deler av verdalssamfunnet i denne spesielle tiden. For de øvrige prosjektene vil det arbeides videre med utredninger i løpet av våren, slik at prosjektene kan ligge klare til oppstart dersom det kommer tiltakspakker fra nasjonale myndigheter.

7. ORGANISASJON

SAMHANDLING, ENDRINGSKRAFT OG KOMPETANSEMOBILISERING

Koronapandemien har utfordret organisasjonen i forhold til ledelse og samhandling. Organisasjonen har vist at den er i stand til å endre tjenester raskt, eksempelvis har ansatte innenfor helse og velferd vist stor endringsvilje og endringsevne ved etablering av koronaturus.

Organisasjonen har også fått trent seg på kriseledelse, herunder spesielt innenfor områdene ressursmobilisering, kommunikasjon og smittevern. Kriseledelsen har i tillegg fått trent seg opp i samhandling på tvers, og de ulike virksomheter har fått trent seg i å arbeide alternativt.

Noen av ansatte med helsefaglig bakgrunn, og som har vært mindre sysselsatt i egne enheter har vært forsøkt omdisponert til helse og velferd. Dette har vi lyktes med i noen grad, men det er tydelig at dette utfordrer vår kultur opp mot våre ambisjoner i plattform for ledelse. Andre ansatte har fått arbeide med oppgaver de normalt sett ikke har i sin oppgaveportefølje, og har tatt slike oppgaver «på strak arm».

OMSTILLINGSARBEIDET OG UTVIKLINGEN I ÅRSVERK

Organisasjonen har fremdeles ikke god nok kvalitet i styringsrapportene på HR-området, men det jobbes aktivt med utvikling av disse. Hjemmelsrapporten er det beste som finnes pr i dag knyttet til å observere utviklingen i forbruk knyttet til stillingshjemler.

Trenden fra 1. desember 2018 til 1. desember 2019, viste en nedgang i brukte hjemler på vel 14. Trenden fra 1. desember 2019 og til 1. april 2020 viser en nedgang i brukte hjemler på 10. Det kan tyde på at omstillingsarbeidet i de ulike virksomhetene begynner å gi resultater.

Rådmannen vil i neste rapport også presentere bruk av årsverk på innleie, slik at det samlede bildet blir presentert.

NÆRVÆRSUTVIKLING

Verdal kommune	Nærvær	Nærvær	Nærvær totalt
	1. – 16. dag	>= 17	
	prosent	prosent	prosent
1. kvartal 2020	-98,0 %	-93,1 %	-91,1 %
1. kvartal 2019	-97,6 %	-93,4 %	-91,0 %
1. kvartal 2018	-97,3 %	-94,2 %	-91,5 %
1. kvartal 2017	-97,4 %	-93,5 %	-90,9 %

Nærværet samlet ligger omtrent på samme nivå som tilsvarende periode i fjor for organisasjonen samlet sett. Rådmannen arbeider for å nå et mål om minst 93,5 % nærvær i 2022, og det bør være en økning i nærværet innen utløpet av 2020 for å vise at organisasjonen samlet er på rett vei. Det rapporteres mer detaljert på nærvær på ulike virksomheter og avdelinger til vårt arbeidsmiljøutvalg.

KONTINUERLIG FORBEDRING

Antall avvik som meldes har gått ned i perioden fra nyttår 2020 og ut mars sammenlignet med fjoråret. Ca 800 avvik samlet sett i 1. kvartal i fjor mot 550 i årets første tre måneder. Det er naturlig nok en ekstra nedgang i perioden mars og april 2020 sammenlignet med fjoråret. 175 avvik i mars og ca 80 i april (så langt) i år, mot ca 270 i mars og 225 i april i fjor. Helse og velferd er på noe samme nivå som i fjor på antall avvik (de melder ca 4 avvik pr dag), mens innenfor oppvekst har det naturlig nok ikke blitt meldt avvik, i og med at både barnehage og skole endret og/ eller reduserte sine aktiviteter.

Det har kommet inn to forbedringsmeldinger gjennom det digitale kvalitetssystemet så langt. Det betyr at organisasjonen har forbedringspotensial knyttet til det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

Det er ikke gjort en overordnet analyse av hvilke typer avvik som meldes på organisasjonsnivå. Det er imidlertid en uttalt forventning til at alle ledere benytter avvik og forbedringsmeldinger aktivt i arbeidet med kontinuerlig forbedring i tjenester og arbeidsmiljø.

Det er startet et arbeid sammen med vår innkjøpsavdeling med å vurdere hvilke digitale verktøy organisasjonen skal benytte fremover i det kontinuerlige forbedringsarbeidet. Avtalen med nåværende leverandør går ut ved medio september, og det er derfor naturlig og viktig å ta en sjekk i markedet på basis av en konkret kravspesifikasjon.

ARBEIDSGIVERPOLITIKK

I og med at kommunestyret vedtok mål og strategier i sitt møte 27. april er det naturlig å nevne det her, selv om dette vedtaket strengt tatt hører til delårsrapport pr mai. Rådmannen er fornøyd med at start-signalet for implementeringsarbeidet nå er gitt, og vil etablere handlingsplaner for det videre arbeidet. Detaljeringen av ulike innsatsområder har kommet langt, og rådmannen vil holde kommunestyret orientert om det videre arbeidet gjennom de faste rapportene.